

Text- och samtalsunderlag till presentation 2 om språk- och yrkesintegrerande undervisning i kombinationsutbildningar

– utgångspunkter för språk- och yrkesintegrerande undervisning

Nationellt centrum för
svenska som andraspråk,
Stockholms universitet

på uppdrag av

Skolverket

Innehåll

Introduktion	- 4 -
Användningen av materialet.....	- 4 -
<i>Öppna frågor som kan användas till varje delfilm</i>	<i>- 5 -</i>
Materialet till presentation 2.....	- 4 -
<i>Delfilm 1. Vilket stöd finns i läroplanen för en dialogisk och erfarenhetsbaserad undervisning?....</i>	<i>- 6 -</i>
Specifika frågor till delfilm 1.....	- 7 -
<i>Delfilm 2. Hur kan vi skapa ett undervisningsmaterial utifrån elevernas erfarenheter?</i>	<i>- 8 -</i>
Specifika frågor till delfilm 2.....	- 8 -
<i>Delfilm 3. Hur kan vi använda elevernas erfarenheter från APL?.....</i>	<i>- 10 -</i>
Specifika frågor till delfilm 3.....	- 10 -
<i>Delfilm 4. Hur skapas lärandesituationer på APL-platsen?</i>	<i>- 11 -</i>
Specifika frågor till delfilm 4.....	- 12 -
Referenslista.....	- 15 -
<i>Övergripande referenser.....</i>	<i>- 15 -</i>
<i>Referenser – styrdokument.....</i>	<i>- 16 -</i>
<i>Referenser – övrigt.....</i>	<i>- 16 -</i>

Text- och samtalsunderlag till presentation 2 om språk- och yrkesintegrerande undervisning i kombinations- utbildningar

– undervisningen är dialogisk och erfarenhetsbaserad

Det här är en del av ett stödmaterial för verksamheter som arbetar för att utveckla och stärka kvaliteten i undervisning för elever som studerar en yrkesutbildning kombinerat med sfi/svenska som andraspråk. Materialet består av ett antal inspelade presentationer med tillhörande text- och samtalsunderlag.

Stöd materialet är framtaget för kombinationsutbildningar inom komvux, det vill säga för utbildningar där sfi eller svenska som andraspråk kombineras med en yrkesutbildning på gymnasial nivå. Utbildningarna erbjuds främst vuxna elever med svenska som andraspråk och de som har en kort tidigare utbildningsbakgrund. Det arbetssätt som beskrivs i stöd materialet är dock relevant för alla utbildningar som på något sätt omfattar både andraspråk och yrkespraktik.

Stöd materialet vänder sig i första hand till lärare och skolläring. Det är främst tänkt att användas i grupper bestående av yrkeslärare och/eller språklärare med eller utan rektor, utvecklingsledare eller andra funktioner.

Detta dokument är en del av presentation 2 som handlar om att undervisningen är dialogisk och erfarenhetsbaserad. Övriga presentationer ser du här nedan.

1. Utgångspunkter för språk- och yrkesintegrerande undervisning inom kombinationsutbildning
2. **Undervisningen är dialogisk och erfarenhetsbaserad**
3. Undervisningen går från det konkreta till abstrakta
4. Undervisningen är kognitivt utmanande
5. Undervisningen är arbetslivsrelevant
6. Undervisningen innefattar ändamålsenliga bedömningar

Stöd materialet är framtaget av Lisa Gannå och Karin Sandwall, medarbetare på Nationellt centrum för svenska som andraspråk (NC) vid Stockholms universitet, på uppdrag av Skolverket. Materialet kan komma att förändras då det ingår i ett pågående utvecklingsarbete.

Introduktion

I kombinationsutbildningar ska eleverna ges möjlighet att tillägna sig en yrkesutbildning samtidigt som de utvecklar sitt andraspråk med målet att efter avslutad utbildning kunna ta anställning på en arbetsplats. Att ta sig an en sådan uppgift är utmanade både för eleverna och de som ansvarar för att utveckla undervisning och organisation utifrån elevgruppens behov.

Nationellt centrum för andraspråk (NC) har sedan 2016 bedrivit ett utvecklingsarbete kring integrerande språk- och yrkesundervisning i nära samarbete med skolledning och lärare i olika kombinationsutbildningar.

I samarbetet har det blivit tydligt på vilket sätt yrkesundervisning för kortutbildade vuxna invandrare behöver utformas annorlunda, jämfört med yrkesundervisning för elever med svenska som modersmål. Vi har utvecklat en integrerande språk- och yrkesdidaktik för utbildningar vars syfte är att eleverna direkt ska kunna hantera situationer i sitt yrkesliv. Arbetssättet beskriver vi genom ett antal didaktiska principer. Dessa är avsedda att stötta utvecklingsarbete inom alla olika yrkes-/kombinationsutbildningar, men även stötta det dagliga arbetet när lärare planerar, genomför och utvärderar undervisningen.

Text- och samtalsunderlagen till de inspelade presentationerna syftar till att stödja konstruktiva kollegiala samtal i olika typer av utbildningar med olika förutsättningar. I varje samtalsunderlag finns också en referenslista.

Att tala om undervisning tillsammans med kollegor och/eller ledning kan vara mycket inspirerande och utvecklande när man får stöd i att tänka i en prestigefri miljö. Vi kan samtidigt aldrig ta förgivet att alla personer på alla arbetsplatser upplever kollegiala samtal så positivt. Man kan känna sig obehagligt när skillnader i synsätt på elever och lärande synliggörs. Att skapa ett öppet och tillåtande klimat där nyfikenhet och noggrant utforskande kan samsas är ett gemensamt ansvar, men det underlättas av en samtalsledare och av att man följer någon form av samtalsunderlag.

Användningen av materialet

Materialet består alltså av inspelade presentationer med tillhörande text- och samtalsunderlag. Varje presentation består av fyra delfilmer.

Innan ni börjar samtala med stöd av det här samtalsunderlaget tittar ni på en delfilm. För att se en delfilm: klicka på rubriken (länken) vid beskrivningen av filmen.

Här beskriver vi två olika sätt som ni kan arbeta med samtalsunderlaget.

- Ni som vill ha en mer öppen ingång i era samtal kring delfilmerna kan välja att arbeta så som beskrivs under rubriken: "Öppna frågor som kan användas till varje delfilm".
- Ni som hellre vill diskutera utifrån färdigformulerade reflektionsfrågor hittar sådana efter beskrivningen av respektive delfilm under t.ex. rubriken "Specifika frågor till delfilm 1".

Förslagen till de frågor som finns här nedanför är just förslag. Du/ni använder förstås materialet i relation till era behov och förutsättningar. Du/din grupp har antagligen olika mycket tid att titta på och, samtala om innehållet i presentationerna. Vissa verksamheter kanske kan lägga en timme på materialet och andra kan använda det under flera tillfällen

under året. Vissa av er kanske prövar idéer endast i er egen undervisning eller så involveras hela verksamheten.

Förhoppningsvis pratar ni om det som känns relevant och tankeväckande så att det i förlängningen kan leda till något bra för eleverna.

Text- och samtalsunderlaget är tänkt att vara ett stöd att reflektera individuellt men också ett stöd att jämföra hur ni tänker med varandra. Att våga ställa lagom kritiska frågor kan stimulera till eftertanke och i längden leda till underbyggda och samordnade handlingar oavsett om du jobbar som lärare eller rektor, eller har en annan funktion i organisationen.

Om ni är ett större arbetslag kan ni behöva utse en samtalsledare som har ansvar för att fördela taltiden och sammanfattar samtalet. Om ni är en mindre grupp delar ni på ansvaret för detta. Du kan även arbeta enskilt med dessa frågor.

Öppna frågor som kan användas till varje delfilm

Ni som vill ha en öppen ingång i era samtal kring delfilmerna kan välja den här arbetsgången.

Läs igenom förslaget på frågor och ändra om det behövs t.ex. i relation till den tid ni har till förfogande.

Titta på delfilmen och skriv enskilt:

- a) Vilken tycker du är föreläsarnas huvudpoäng?
- b) Notera kort något som sägs i föreläsningen som du vill invända mot, hålla med om, eller som du har frågor till.
- c)

Samtala. Gå en runda där var och en av er berättar om vad de skrivit:

- a) Vilken tycker du är föreläsarnas huvudpoäng?
- b) Läs upp och berätta för varandra hur ni tänker om det ni hört.
- c) Sammanfatta och reflektera: har något nytt kommit fram i samtalet, ser vi några mönster i våra svar, har någon ny fråga väckts?

Framåt – hur går vi vidare?

- a) Vill vi pröva något i vår undervisning? Ska något lyftas till beslutsfattare?
- b) Vem gör vad?
- c) När ses vi igen?

Materialet till presentation 2

Den här presentationen består av fyra delfilmer med följande innehåll:

1. Vilket stöd finns i läroplanen för en dialogisk och erfarenhetsbaserad undervisning?
2. Hur kan vi skapa ett undervisningsmaterial utifrån elevernas erfarenheter?
3. Hur kan vi använda elevernas erfarenheter från APL?
4. Hur skapas lärandesituationer på APL-platsen?

Eftersom delfilmerna bygger vidare på varandra är det lättast att arbeta med dem i tur och ordning, men ni kan också välja att börja med den delfilm som ni tycker mest relevant för era behov och förutsättningar. Som stöd för att välja delfilm beskriver vi här nedanför först innehållet i varje delfilm. Därefter följer specifika frågor till delfilmen.

Delfilm 1. Vilket stöd finns i läroplanen för en dialogisk och erfarenhetsbaserad undervisning?

Den här delfilmen introducerar den första av fem didaktiska principer för språk- och yrkesintegrerad undervisning. Vi tar avstamp i delar av läroplanen för vuxenutbildning (SKOLFS 2012:101). Den anger bl.a att utbildningen ska ”ta till vara de kunskaper och erfarenheter som vuxna elever inhämtat” vilket är en av flera anledningar till att vi behöver arbeta med en dialogisk och erfarenhetsbaserad undervisning. Här är utgångspunkten just elevernas kunskaper, erfarenheter frågor och tankar vilket är en förutsättning för att undervisningens innehåll tidigt kan bli tillgängligt för den här elevgruppen.

För att kunna utforma sådan undervisning kan elev- och lärarrollerna behöva ses över. Både lärare och elever behöver våga och vilja ta ansvar för lärandet. I det första exemplet på dialogisk och erfarenhetsbaserad undervisning, en filmsekvens från ett projekt för anställda barnskötare, berättar elever om betydelsen av självförtroende för att våga och därmed för att lära. Även här har vi stöd i läroplanen för vuxenutbildning som anger att utbildningen ska ”stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende”.

Läs gärna mer om lärarroller i rapporten om *Kombinationsutbildning sfi* (Sandwall 2022), främst avsnittet 6.1.7 ”Lärare har tydligt ansvar och tydliga roller” + ”Lärare har ett gemensamt förhållningssätt”.

Specifika frågor till delfilm 1

Fråga 1

De här citaten ur läroplanen för vuxenutbildning (SKOLFS 2012:101) kommenteras i delfilmen.

- Utbildningen ska ”**ta till vara** de kunskaper och **erfarenheter** som vuxna elever inhämtat genom arbetsliv eller tidigare studier”
- Utbildningen ska leda till ...**en kombination av kunskaper, färdigheter och förhållningssätt** som en individ kan behöva för att kunna nyttja sin fulla potential och **aktivt delta** i samhälls- och arbetsliv.
- Vuxenutbildningen ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och **självförtroende**.

Berätta om några konkreta undervisningsaktiviteter som dina elever arbetar med och som du menar kan kopplas till någon av skrivningarna i läroplanen ovan.

Fråga 2

I delfilmen kommenteras den här intervjun med en elev som inte frågar läraren trots att hon inte förstår.

Intervjuare: Brukar du prata något under lektionerna?

Elev: Jag pratar aldrig.

Intervjuare: Brukar du ställa frågor om du inte förstår?

Elev: Jag förstår aldrig. Kanske andra förstår. Jag skriver av tavlan och repeterar på kvällen. Jag inte störa läraren.

Intervjuare: Säger du aldrig något?

Elev: Ibland om jag förstår, jag frågar.

Har du (haft) elever som mest är tysta? Vilket ansvar tar du som lärare för elevernas talutrymme och möjligheter att lära, och vilket ansvar har eleven själv, anser du?

Fråga 3

Det första exemplet på hur dialogisk och erfarenhetsbaserad undervisning kan se ut är filminslaget från projektet Spången som visas i den här delfilmen.

- a) Vad fastnade du för i inslaget om Spången? Något som förvånade dig? Vad betyder det för din egen undervisning?

- b) Läraren talar om vikten av att eleverna upplever att de får ”prata färdigt”, att de är trygga och vill/vågar bidra till undervisningen eftersom de upplever att deras tankar är värdefulla för lärandet. Nämn tre saker du brukar göra för att skapa ett tryggt lärandeklimat i en grupp.

Delfilm 2. Hur kan vi skapa ett undervisningsmaterial utifrån elevernas erfarenheter?

Det andra exemplet på hur dialogisk och erfarenhetsbaserad undervisning kan se ut är hämtat från vård- och omsorgsutbildning. Undervisningen utformades kring en specifik situation som eleverna behöver kunna hantera i yrkeslivet (att vända en vårdtagare i sängen).

Undervisningen utformades fortlöpande kring det eleverna redan kunde och behövde lära mer om, både vad gäller andraspråket och yrkeskunskaperna. Vi visar hur foton från den specifika situation som tränades i metodrummet användes i klassrummet vilket gav eleverna goda möjligheter att ställa frågor och samtala och läraren fick information om elevernas aktuella förståelse. Detta utnyttjades sedan för utformning av nästföljande lektioner, bl.a. för uttals- och lästräning.

Genom att utgå från autentiska, och därmed komplexa, situationer, där man också kan få syn på och jämföra olika arbetsplatsers förutsättningar och arbetssätt, blir undervisningen arbetslivsrelevant, det vill säga eleverna får en handlingsberedskap för liknande situationer på olika arbetsplatser. I detta ingår självklart träning av funktionell yrkeskommunikation. I sådan kommunikation ingår kortfattade effektiva fraser som ibland uppfattas som ”enkla” och som därför inte alltid prioriteras på det sätt de borde i undervisningen.

Exemplen i den här delfilmen visar också på det avgörande samarbetet mellan språk- och yrkeslärare samt på hur läromedel och elevernas kunskaper kan samspela.

Specifika frågor till delfilm 2

Fråga 1

Vi berättar i delfilmen om att eleverna samtalade utifrån fyra foton på liggsår. Frågan var ifall de kände igen sådana sår från sina arbetsplatser. Läraren antecknade och sammanfattade samtalen, la till foton som illustrerade de hjälpmedel som eleverna nämnde, från webben, och sammanfattade senare elevernas inspel till en enkel faktatext som kunde användas både för repetition av lektionsinnehållet och lästräning.

Vad vet vi?

Sängliggande personer ska ha ett vårdschema. Det varierar hur ofta vårdtagaren ska vändas. Det beror på olika saker. Till exempel om vårdtagaren kan röra sig själv eller inte och hur känslig personens hud är. Det är viktigt att helt avlasta de områden som är irriterade. Det finns många olika slags hjälpmedel för att avlasta områden med trycksår.

- a) Vilka fördelar respektive nackdelar ser du med att skapa texter som främst bygger på elevernas egna kunskaper och erfarenheter i undervisningen?
- b) Har du möjligheter att formulera en kortare text utifrån elevernas samtal, t.ex. på det sätt som beskrivs i delfilmen? Varför/varför inte?

- c) Jämfört med att använda en text från läromedel, så menar vi att en sådan process kan vara tidsbesparande i långa loppet. Då eleverna är medskapare av texten kan de utveckla ämneskunskaper och samtidigt träna sin läsförståelse. Håller du med? Motivera varför du tycker som du gör.

Fråga 2

Under arbetet med fyra bilder på liggsår blev lärarna uppmärksammade på att eleverna behövde träna på fraser de behövde för att rapportera sina iakttagelser till en sjuksköterska. Eleverna får se en bild av en häl som ser röd ut, och får svara på hur de berättar om det för sjuksköterskan.

Vad säger du till sjuksköterskan?

- Stig är röd på hälen.
- Stig har en rodnad på hälen.
- Stig har början till trycksår

Vad säger du till sjuksköterskan?

- Stig är röd på hälen.
- Stig har en rodnad på hälen.
- Stig har början till trycksår.

Har du egna exempel på hur elevernas behov kan stödja och styra mot ett arbetslivsrelevant innehåll i undervisningen? Alltså innehåll som inte finns i din planering eller det läromedel som du använder?

Fråga 3

I delfilmen beskriver vi hur vi kan ”hämta” undervisningsmaterial från till exempel metodrum, verkstad och apl-platser för att arbeta vidare med det i klassrummet.

- Summera tillsammans: varför det är viktigt för elevernas lärande att undervisningen utgår från deras kunskaper, erfarenheter och frågor?
- Beskriv hur du konkret går tillväga för att utgå från elevernas kunskaper, erfarenheter och frågor i undervisningen så att den blir arbetslivsrelevant?

Delfilm 3. Hur kan vi använda elevernas erfarenheter från APL?

Det tredje exemplet på hur dialogisk och erfarenhetsbaserad undervisning kan se ut utgår från en kritisk situation som en elev själv har valt från sin apl-plats inom vård- och omsorgsutbildning. Eleven berättar om situationen med stöd i en enkel ritad skiss. Vi visar också att läraren, istället för omfattande och tidskrävande instruktioner inför arbetet, modellerade undervisningsmomentet genom att berätta om en egenupplevd situation utifrån en skiss.

Eleverna blir ofta väldigt engagerade av att berätta om saker de själva väljer och som bara de vet något om. Engagemanget ”smittar” till övriga elever som ställer frågor och berättar om liknande situationer. Den delaktigheten främjar lärande av såväl språk som övriga yrkeskunskaper. Elevernas formulerade förståelse av situationen och deras faktabidrag ger dessutom läraren viktig information för kommande urval av innehåll och arbetssätt.

Vi ser även ett filminslag från en dialogisk föreläsning. Här ser vi en lärare som under sin planerade presentation släpper in eleverna och låter deras inlägg, erfarenheter och faktabidrag bygga ut presentationen och gör den mer relevant och nyanserad.

Vi betonar att arbetssätten fordrar att läraren uppmanar eleverna att bidra med sina tankar och frågor från utbildningsstarten. Att eleverna vågar bidra är avhängigt av att de uppfattar att deras yttranden är värdefulla.

Delfilmen sammanfattas i en figur avsedd att fungera som tankeverktyg kring varför vi ”tjänar” på att kontinuerligt och strukturerat utgå från situationer och kontinuerligt koppla kursinnehållet till elevernas erfarenheter och kunskaper.

Specifika frågor till delfilm 3

Fråga 1

Den här figuren (se nedan) kommenteras i delfilmen. Den är tänkt som en sammanfattning av delfilmen och som ett tankeverktyg för att planera och samtala kring varför vi behöver tillvarata och använda elevernas erfarenheter och kunskaper i undervisningen över tid.

Figuren kan användas som ett tankeverktyg för hur vi arbetar med situationer, erfarenheter och lärande. Vi behöver både arbeta med elevernas individuella erfarenheter och med de gemensamma erfarenheter som delas i gruppen. Vi arbetar även både med individens och gruppens tidigare erfarenheter som vi speglar i de nyare erfarenheterna som skapas kontinuerligt under utbildningen.

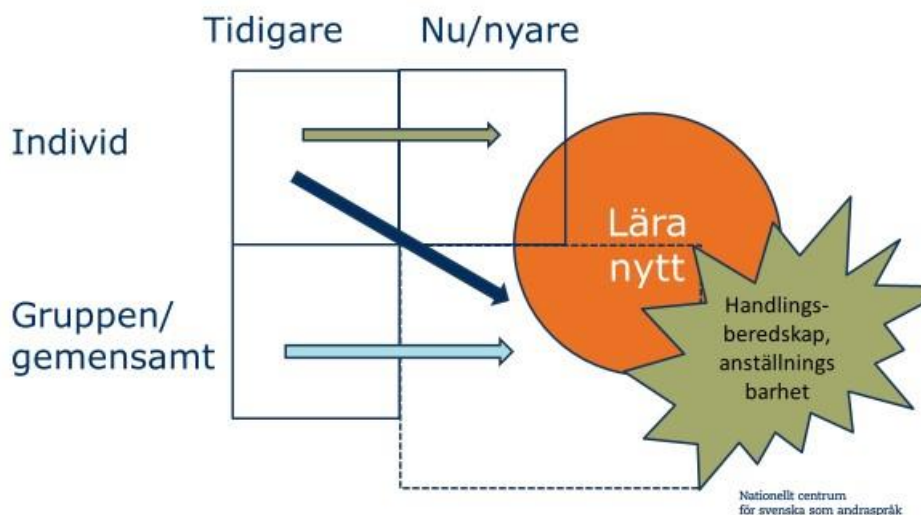
I filmen får vi ta del av hur en enskild elevs tidigare erfarenheter påverkar hans förståelse av en ny situation på APL. Eleven i filmen delar sin erfarenheter med gruppen, och gruppen skapar på så sätt en gemensam förståelse av vad som hänt. Den första elevens berättelse följs av att flera andra elever i gruppen delar med sig av sina egna erfarenheter. På så sätt skapas en större, gemensam erfarenhets- och kunskapsbank i gruppen, än vad den enskilda eleven hade kunnat skapa på egen hand.

Pröva att berätta och samtala till figuren.

a) Vad betyder fälten och de olika pilarna? Vilka är föreläsarnas huvudpoänger?

- b) Illustrerar figuren något som du tycker är viktigt? Kommer du på något som du vill ändra på i din undervisning? Varför/inte?

Situationer – erfarenheter – lärande

Gannå & Sandwall (2022).
Illustration E. Wikander/Azote.

Fråga 2

Vi menar att det finns goda möjligheter att undervisningen blir effektiv och arbetslivsrelevant när man arbetar dialogiskt och erfarenhetsbaserat.

Håller ni med om påståendet? Diskutera.

Delfilm 4. Hur skapas lärandesituationer på APL-platsen?

I det fjärde exemplet på hur dialogisk och erfarenhetsbaserad undervisning kan se ut använder vi oss av en modell för reflektion. Reflektionscirkeln kan användas för strukturerad muntlig och skriftlig bearbetning av en situation/erfarenhet. De olika stegen i arbetssättet fordrar *olika* språkanvändning av ett funktionellt yrkesspråk och kommunikationen kring cirkeln ska därmed också ses som träning av handlingsberedskap inklusive informellt lärande på arbetsplatser.

Även det femte exemplet är ett exempel på träning av informellt lärande. En lärare från en vård- och omsorgsutbildning visar hur eleverna själva, inom en given ram, väljer apl-uppgifter. Sådana individ- och arbetsplatsanpassade uppgifter ger både elever, lärare och apl-handledare mycket information om elevernas behov och aktuella färdigheter. Arbetssättet är också en träning i att våga vara aktiv på arbetsplatsen (jfr projektet Spången, delfilm 1). Vid utvärdering och redovisning för gruppen ger eleverna varandra – och läraren – också mycket

information om hur olika arbetsplatser fungerar, vilket bidrar till handlingsberedskap och anställningsbarhet.

Läraren resonerar också om var fokus bör ligga i en sådan uppgift som fordrar att eleverna prövar att uttrycka sig om komplexa förhållanden på ett andraspråk som de ännu inte fullt behärskar. Ska vi fokusera språkliga korrigeringar eller på erfarenheter och kunskapsutveckling?

Avslutningsvis återvänder vi till läroplanen för vuxenutbildning för att undersöka om arbetssättet kan motiveras utifrån den.

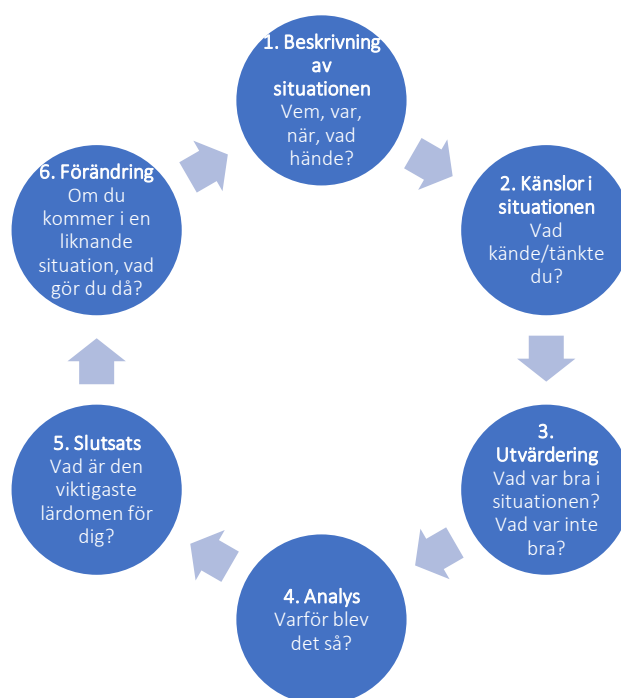
Specifika frågor till delfilm 4

Fråga 1

Reflektionscirkeln (se nedan) kan användas som stöd för bearbetning av och lärande utifrån upplevda situationer, både skriftligt och muntligt, under utbildningen. Det är också ett verktyg för tänkande kring informellt lärande, det vill säga möjligheter till lärande på arbetsplatser.

- Testa reflektionscirkeln: tänk på en situation från en tidigare arbetsplats där något blev fel (i kommunikation eller utförande av en arbetsuppgift).
- Berätta kort för dina kollegor genom att använda reflektionscirkelns olika faser. Fungerar den bra för att berätta om situationen?
- Kan du använda reflektionscirkeln i din undervisning? Pröva gärna.

Reflektionscirkeln

1. Beskrivning av situationen: Vem, var, när, vad hände?
2. Känslor i situationen: Vad kände/tänkte du?
3. Utvärdering: Vad var bra i situationen? Vad var inte bra?
4. Analys: Varför blev det så?
5. Slutsats: Vad är den viktigaste lärdomen för dig?
6. Förändring: Om du kommer i en liknande situation, vad gör du då?

Fråga 2

Läraren berättar om att eleverna själva, utifrån en ram, valde apl-uppgifter och vi ser ett exempel (se uppgifterna nedan). Efter apl utvärderades arbetssättet, bland annat när eleverna berättade för varandra om de olika uppgifterna.

- a) Har du provat något liknande i din undervisning? Vilka instruktioner använde du då? Vilka likheter eller skillnader finns jämfört med den ram som berättas om i delfilmen?
- b) Hur blev resultatet? Vad tyckte eleverna om arbetssättet? Vill du ändra något till nästa gång?

Frågor/det här vill jag lära mig mer om:

- Hur är arbetsmiljön på denna arbetsplats?
- Vilken typ av problem uppstår ofta om arbetsmiljö?
- Finns det regler om arbetsmiljö på den här arbetsplatsen?
- Hur hanteras arbetsmiljöproblem?

Planering

Det här behöver jag göra före min APL:

- Jag ska informera mig om regler om arbetsmiljö

Det här ska jag göra på min APL:

- Jag ska fråga min handledare om regler för arbetsmiljö på arbetsplatsen.
- Jag ska fråga min handledare vad som är svårt angående arbetsmiljö.
- Jag ska fråga min handledare vad är hans rekommendation för mig i framtiden angående arbetsmiljö.
- Jag ska anteckna min handledares rekommendationer om arbetsmiljö.

Fråga 3

Språkläraren resonerar i delfilmen om var fokus bör ligga i en sådan här apl-uppgift (se fråga 2). Läraren menar att ett fokus på språkliga korrigeringar i den här typen av uppgift kan hämma elevernas vilja att uttrycka sig om komplexa förhållanden.

Ge exempel på moment i din undervisning när du tycker att språkliga korrigeringar bör vara i fokus – och när de inte bör vara i fokus. Varför just i de momenten?

Fråga 4

Presentationens samtliga delfilmer handlar om dialogisk och erfarenhetsbaserad undervisning.

- a) Vilka är de viktigaste aspekterna av en sådan undervisning, så som du uppfattar det. Sammanfatta presentationens huvudpoänger.
- b) Vad får du lust att pröva? Har du fått någon idé till undervisningsupplägg? Kan du pröva det i din undervisning?

Referenslista

Övergripande referenser

Inledningsvis i referenslistan finns rapporter och länkar som vi anser är särskilt värdefulla för utbildning och undervisning inom kombinationsutbildningar inom komvux. Därför presenteras innehållet kort.

Via länken nedan hittar du inspelade presentationer och samtalsunderlag för planering, genomförande och uppföljning av olika kombinationsutbildningar i kommuner med olika förutsättningar. Presentationerna utgår huvudsakligen från de didaktiska principer NC utformat.

Nationellt centrum för svenska som andraspråk (2022) Hämtad 2023-04-20: [Stödmaterial för kombinerade språk- och yrkesutbildningar inom komvux](#)

Via länken nedan hittar du samtliga presentationer (delfilmer) som är beskrivs i samtliga text- och samtalsunderlag. De är publicerade på NCs youtubekanal.

Nationellt centrum för svenska som andraspråk (2022) Hämtad 2022-11-14: [Principer för en integrerande språk och yrkesdidaktik - YouTube](#)

Här nedan finns länken till en rapport som NC skrivit på uppdrag av Skolverket. Rapporten, som är en del av det nationella projektet Kombinationsutbildning sfi, fokuserar på huvudsakliga förutsättningar för **undervisningen**.

Sandwall, K. (2022) *Undervisning inom kombinationsutbildningar*. Redovisning av uppdrag inom Skolverkets projekt Kombinationsutbildning sfi. Utgiven av Skolverket. Hämtad 2022-11-14: <https://www.skolverket.se/publikationer?id=10011>

Nedanstående delrapport är gjord inom det nationella projektet Kombinationsutbildning sfi. Projektet, som ägs av Skolverket och finansieras av Europeiska socialfonden, **kartlägger nuläget och sammanställer lärdomar** om kombinationsutbildningar. Syftet med rapporten är att **utgöra ett underlag för beslut** om kombinationsutbildningar på olika nivåer. Bland annat genom att öka kunskapen om hur kombinationsutbildningar fungerar samt identifiera förutsättningar och framgångsfaktorer i utbildningarnas planering, styrning och organisering. Rapporten vänder sig till dem som vill öka sina kunskaper om kombinationsutbildningar, exempelvis på departement, bland huvudmän eller hos utbildningsanordnare.

Skolverket (2022) *Kartläggning av kombinationsutbildningar*. Delrapport inom ESF-projektet Kombinationsutbildning sfi. Hämtad 2022-11-14: <https://www.skolverket.se/publikationer?id=10008>

Här nedan finns en länk till Skolverkets samlade webbsida om att leda och genomföra kombinationsutbildningar inom komvux. Här finns inspiration och stöd i arbetet med kombinationsutbildningar, bl.a. information och länkar kring statsbidrag, stödjande insatser, studie- och yrkesvägledning, ISP, APL, ORK-kurser.

Skolverket (2022) Hämtad 2022-11-14: [Organisera och genomföra kombinationsutbildningar inom komvux - Skolverket](#)

Referenser – styrdokument

SFS 2010:800. Skollag.

SKOLFS 2012:101. Förordning om läroplan för vuxenutbildningen.

SKOLFS 2017:91. Kursplan för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare.

SKOLFS 2022:21. Kursplan Svenska som andraspråk inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå.

Referenser – övrigt

Sandwall, K. (2013) *Att hantera praktiken – om sfi-studerandes möjligheter till interaktion och lärande på praktikplatser*. Göteborgsstudier i Nordisk språkvetenskap. 20. Göteborg: Göteborgs universitet, institutionen för svenska språket. Hämtad 2022-11-14: [Att hantera praktiken \(gu.se\)](https://www.gu.se/aktuell/nyheter/att-hantera-praktiken)

Svendsen Pedersen, M. (2007) *På vej med sproget – arbejde, livshistorie og sproglæring. Danskuddannelse til voksne udlændinge*. København: Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration. Hämtad 2022-11-14: [På vej med sproget — arbejde, livshistorie og - Nyidanmark.dk \(yumpu.com\)](https://www.nyidanmark.dk/~/media/10178444/10178444.pdf)